

Sygn. akt IV Ca 693/15

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny – Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca – SSO Katarzyna Mirek - Kwaśnicka

Sędziowie SSO Waław Banasik (spr.)

SSO Barbara Kamińska

Protokolant st. sekr. sąd. Katarzyna Gątarek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 listopada 2015 r. w P.

sprawy z wniosku A. P.

z udziałem J. J., L. J., Z. J., S. J.

o dział spadku

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Żyrardowie z dnia 9 czerwca 2015 r.

sygn. akt I Ns 148/12

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 1 d i 2 d i wnioski co do 200 (dwustu) udziałów (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. oddalić;
2. oddalić apelację w pozostałej części.

IV Ca 693/15

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Żyrardowie postanowieniem z dnia 9 czerwca 2015 r. w sprawie I Ns 148/12 ustalił, że w skład spadku po M. P. wchodzi nieruchomość położona w m. J. Gmina M. oznaczona jako działka numer (...) o pow. 0,3 ha, dla której prowadzona jest księga wieczysta numer (...) o wartości 18.700 złotych; stanowiący odrębną nieruchomość lokal mieszkalny nr (...) położony w W. przy

ul. (...) o pow. 26,88 m² dla którego prowadzona jest księga wieczysta numer (...), wraz z udziałem (...) części w części wspólnej budynku i prawie użytkowania wieczystego dla której prowadzona jest księga wieczysta numer (...), o wartości 269.100 zł; kwota 9497,02

złoty zgromadzona na rachunku bankowym nr (...) prowadzonym przez Bank (...) S.A. w K.; 200 udziałów w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. (KRS (...)) o wartości 0 złotych; dokonał działu spadku po M. P. w ten sposób, że nieruchomość opisaną w punkcie 1a) przyznał na wyłączną własność L. J., zarządził sprzedaż nieruchomości opisaną w punkcie 1b), stosownie do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego i określił, że suma uzyskana z jej sprzedaży, po pomniejszeniu o nieuiszczone koszty egzekucyjne należne komornikowi sądowemu oraz po zwróceniu

poniesionych przez wnioskodawcę i uczestników kosztów egzekucyjnych, będzie podlegała podziałowi na rzecz A. P. w udziale 1/2 części, Z. J. w udziale 1/4 części, S. J. w udziale 1/12 części, L. J. w udziale 1/12 części, J. J. w udziale 1/12 części; kwotę opisaną w punkcie 1c) przyznał na własność A. P. w udziale 1/2 części, Z. J. w udziale 1/4 części, S. J. w udziale 1/12 części, L. J. w udziale 1/12 części, J. J. w udziale 1/12 części; udziały opisane w punkcie 1d) przyznał na wyłączną własność A. P.; tytułem dopłaty zasądził od L. J. na rzecz A. P. kwotę 9.350 złotych, Z. J. kwotę 4.675 złotych, S. J. 1.558,33 złotych, J. J. 1.558,33 złotych, wszystkie płatne w terminie 1 roku od dnia uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi zapłaty; nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Żyrardowie od A. P. kwotę 4.446,45 złotych, od Z. J. kwotę 2.223,23 złotych, od S. J., L. J. i J. J. po 741,08 złotych tytułem zwrotu wydatków postępowania poniesionych tymczasowo ze Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Żyrardowie; zasądził na rzecz A. P. tytułem zwrotu kosztów sądowych od Z. J. kwotę 125 złotych, zaś od S. J., L. J. i J. J. po 41,67 złotych; w pozostałym zakresie pozostawił wnioskodawcę i uczestników postępowania przy poniesionych przez nich kosztach postępowania związanych z ich udziałem w sprawie.

Podstawą orzeczenia były następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu I instancji.

W skład spadku po M. P. wchodzi:

- a) nieruchomości położona w m. J. Gmina M. oznaczona jako działka numer (...) o pow. 0,3 ha, dla której prowadzona jest księga wieczysta numer (...) o wartości 18700 złotych;
- b) stanowiący odrębną nieruchomość lokal mieszkalny położony w W. przy ul. (...) o pow. 26,88m² dla którego prowadzona jest księga wieczysta numer (...) wraz z udziałem (...) części w części wspólnej budynku i prawie użytkowania wieczystego o wartości 269100 zł;
- c) kwota 9497,02 (dziewięć tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt siedem złotych dwa grosze) złotych zgromadzona na rachunku bankowym nr (...) prowadzonym przez Bank (...) S.A. w K.;
- d) 200 (dwieście) udziałów w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. (KRS (...)) o wartości 0 złotych.

Spadek po M. P. nabyli: mąż A. P. w udziale 1/2 części, matka Z. J. w udziale 1/4 części oraz rodzeństwo: S. J., L. J. i J. J. w udziałach po 1/12 części.

M. P. pozostawała od dnia 31.12.2004 r. w związku małżeńskim z A. P.. Jej matka oraz rodzeństwo nie mieli wiedzy przed postępowaniem o posiadaniu przez spadkodawczynię udziałów w (...) Sp. z o.o. w S.. Wszystkie udziały w ww. spółce należały do spadkodawczyni. Spółka ta została zawiązana w 2005 r. aktem notarialnym sporządzonym przez notariusza w G.. W aktywach spółki w 2007 r. ujęto prawa autorskie (projekt cysterny) zakupione od A. P.. Dokumentacja spółki znajduje się w G., przy czym klucze do pomieszczeń, gdzie są przechowywane posiada (...) Sp. z o.o. w G.. Udziałowcem ww. spółki jest A. P.. Spółka (...) mimo śmierci jedyne go wspólnika w 2009 r. kontynuowała działalność do 2012 r.

W toku postępowania wnioskodawca podniósł twierdzenie, że przekazał spadkodawczyni środki na nabycie lokalu w W.. Na powyższą okoliczność wnioskodawca wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań K. K.. Sąd Rejonowy oddalił ten wniosek. Na rozprawie pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że przekazanie ww. kwoty nie było darowizną, lecz nie wskazał jaki to był tytuł. Wnioskodawca wnosil o rozliczenie ww. kwoty wskazując, że dochodzi do nadużycia prawa podmiotowego (art. 5 k.c.). Sąd I instancji uznał, że nawet gdyby przyjąć, że było tak jak twierdzi wnioskodawca to i tak nie miałyby to żadnego wpływu na rozstrzygnięcie. W tym zakresie wnioskodawca nie wskazał, kto miałby nadużyć prawa i na czym nadużycie to polegało. Za nadużycie prawa natomiast można by uważać zachowanie wnioskodawcy (jeśli dać wiarę temu niejasnemu twierdzeniu), który chcąc ominąć, jak sam twierdzi, przepisy o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców, nabył lokal za pośrednictwem innej osoby. Trudno jednak dać wiarę temu twierdzeniu zważywszy, że lokal ten spadkodawczyni nabyła około 10 lat przed zawarciem związku z wnioskodawcą, a on w/w okoliczności nie podnosił we wniosku. Wnioskodawca uchylał się także od złożenia zeznań przed Sądem, a co za tym idzie wyjaśnieniu w/w kwestii.

W świetle przepisów prawa cywilnego z datą otwarcia spadku, w przypadku, gdy do spadku powołanych jest więcej niż jedna osoba, powstaje wspólność majątkowa między spadkobiercami w zakresie przedmiotów wchodzących w skład spadku tj. tzw. majątku spadkowego. Przy wyjściu z tej wspólności, zgodnie z zasadą określoną w art. 687 k.p.c. w pierwszej kolejności Sąd w toku tego postępowania winien uwzględnić zgodny wniosek stron. W sprawie niniejszej taki wniosek nie został zgłoszony przez strony niniejszego postępowania, ale strony były zgodne, co do tego, co wchodzi w skład majątku spadkowego.

Zgodnie z art. 1038 § 1 k.c. przedmiotem podziału dokonywanego przez Sąd w postępowaniu nieprocesowym powinien być cały majątek spadkowy. W pierwszej kolejności Sąd określa, jakie przedmioty majątkowe podlegają podziałowi. W tym miejscu podnieść należy, iż zgodnie z wyżej przytoczonym przepisem Sąd winien ustalić cały majątek spadkowy, a gdy z oświadczeń stron składanych w toku postępowania wynika, iż istnieją jeszcze inne składniki majątku, których strony nie wskazują, Sąd nie jest związany wnioskiem stron i winien ustalać cały skład majątku. Z drugiej jednak strony wskazuje się, iż art. 684 k.p.c. nie stwarza dla Sądu uprawnień do prowadzenia z urzędu dochodzeń mających na celu ustalenie, czy i jakie składniki majątku należą jeszcze do majątku spadkowego. Dlatego też Sąd w rzeczywistości winien działać w zakresie wniosków składanych przez strony.

Stąd też Sąd Rejonowy, akceptując drugi z wyżej wymienionych poglądów, procedował w sprawie niniejszej w zakresie tego majątku spadkowego, który zgodnie określiły strony i o którym powziął wiadomość od kuratora spółki (...).

W świetle art. 211 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. pierwszym sposobem dokonania działu spadku jest podział rzeczy wspólnej, tzw. podział fizyczny. Jest on niedopuszczalny, w sytuacji, gdy taki podział byłby sprzeczny z przepisami ustawy, społeczno – gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo, gdy pociągałby za sobą istotną zmianę rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości. W takiej sytuacji zgodnie z art. 212 § 2 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. rzecz wspólna może zostać przyznana jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Nie było sporu między uczestnikami a wnioskodawcą, aby nieruchomości w J. przypadła na wyłączną własność L. J.. Wnosił on o jej przyznanie, wskazywał, że jest on rolnikiem, a grunt ten sąsiaduje z jego gruntami.

Odnosnie lokalu w W. nikt nie wnosił o jego przyznanie na wyłączną własność. Uczestnicy wskazywali, że nie mają środków na spłatę wnioskodawcy. Wnioskodawca nie wskazał motywów którymi się kierował, poza tym że nie zgadza się z jego wyceną. Wniósł o dokonanie sprzedaży cywilnej. Wniosek ten był uzasadniony. W orzecznictwie na tle zniesienia współwłasności został wypowiedziany pogląd, że w granicach uprawnień wynikających z art. 212 k.c. sąd jest władny, nawet bez zgody uczestników postępowania, dokonać samodzielnie wyboru sposobu zniesienia współwłasności. Przyznanie w/w lokalu na wyłączną własność wnioskodawcy, odbyłoby się jednak z pokrzywdzeniem uczestników, brak jest bowiem jakiegokolwiek możliwości ustalenia stanu majątkowego wnioskodawcy, zważywszy na jego uporczywy brak stawiennictwa i złożenia zeznań. Zatem Sąd Rejonowy zarządził sprzedaż nieruchomości opisanej w stosownie do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego i określił, że suma uzyskana z jej sprzedaży, po pomniejszeniu o nieuiszczone koszty egzekucyjne należne komornikowi sądowemu oraz po zwróceniu poniesionych przez wnioskodawcę i uczestników kosztów egzekucyjnych, będzie podlegała podziałowi w następujący sposób na rzecz:

- A. P. w udziale 1/2 części,
- Z. J. w udziale 1/4 części,
- S. J. w udziale 1/12 części,
- L. J. w udziale 1/12 części,
- J. J. w udziale 1/12 części.

Środki pieniężne na rachunku w banku (...) S.A. Sąd wobec możliwości ich łatwego podziału przyznał w udziałach odpowiadających udziałom wnioskodawcy i uczestników w majątku spadkowym.

Brak było zgody wnioskodawcy, jak i uczestników odnośnie przyznania im udziałów spadkodawczyni w (...) Sp. z o.o. w S.. Jak wynika z opinii obydwu dopuszczonych w sprawie biegłych udziały te są bezwartościowe. W ocenie Sądu należało je przyznać na rzecz wnioskodawcy zważywszy na istnienie poszlak wskazujących, że jako małżonek M. P. mógł brać udział w działalności spółki, która zresztą nie ustala mimo śmierci spadkodawczyni. Wskazuje na to, że dostęp do dokumentacji (...) Sp. zo.o. mają pracownicy spółki w której wnioskodawca posiada udziały ((...) Sp. z o.o.). Spółka ta kooperowała ze spółką (...). Spółka (...) nabywała wartości niematerialne od wnioskodawcy. O powiązaniach między tymi spółkami świadczy także treść strony internetowej (...) sp. z o.o. Wszystko to przemawiało za tym, aby udziały w spółce przyznać na wyłączną własność wnioskodawcy. Przyznanie udziałów (nawet w części) uczestnikom odbyłoby się niewątpliwie z ich pokrzywdzeniem, wklajając ich w problem (...) spółki (...) posiadającej znaczne zadłużenie.

W świetle art. 212 § 1 k.c. jeżeli zniesienie współwłasności następuje na mocy orzeczenia Sądu, wartość poszczególnych udziałów może być wyrównana przez dopłaty pieniężne. W świetle art. 212 § 3 k.c. zdanie 1 jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, Sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia. Zaistniała konieczność dokonania spłat przez L. J. w związku z przyznaniem na jego wyłączną własność nieruchomości w J.. Wysokość spłat Sąd Rejonowy określił odnosząc udział spadkobierców w majątku spadkowym do wartości nieruchomości ustalonej przez biegłego. Biorąc pod uwagę, iż L. J. jest rolnikiem i utrzymuje się tylko z niewielkiego gospodarstwa Sąd I instancji określił termin spłaty na 1 rok od dnia uprawomocnienia się postanowienia. Okres ten pozwoli uczestnikowi na zgromadzenie odpowiedniej kwoty ewentualnie zaciągnięcie odpowiedniego kredytu. Jednocześnie Sąd Rejonowy orzekł, iż w przypadku uchybienia przez uczestnika wskazanemu wyżej terminowi płatności zobowiązany będzie on zapłacić na rzecz wnioskodawcy i uczestników odsetki ustawowe od zasądzonych kwot.

W zakresie kosztów niniejszego postępowania Sąd Rejonowy orzekł w oparciu o art. 520 § 2 k.p.c. obciążając nimi wnioskodawcę i uczestników proporcjonalnie do ich udziałów w majątku spadkowym.

Apelację od tego postanowienia złożył wnioskodawca A. P.. Zarzucił on Sądowi Rejonowemu:

1. naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 686 k.p.c. w zw. z art. 618 k.p.c. poprzez nierozstrzygnięcie kwestii rozliczenia nakładów poczynionych przez wnioskodawcę na spadek po M. P. tj. przekazania

środków pieniężnych na nabycie nieruchomości lokalowej położonej przy ul. (...) w W.; art. 227 k.p.c. w zw. z art. 235 k.p.c. w zw. z art. 13 par. 2 k.p.c. poprzez bezpodstawne oddalenie wniosku dowodowego wnioskodawcy o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka K. K. w celu ustalenia źródła finansowania zakupu przez M. P. mieszkania numer (...) przy ul. (...) w W., w sytuacji gdy okoliczność ta miała istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy w zakresie sposobu rozliczenia spadkobierców, a także poprzez nieskorzystanie z możliwości przesłuchania świadka w drodze pomocy sądowej; art. 233 par. 1 k.p.c. w zw. z art. 13 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę dowodów i bezpodstawne przyjęcie, iż wnioskodawca mógł brać udział w działalności spółki (...) sp. z o.o. – w sytuacji gdy wniosek taki nie wynikał ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego a został oparty jedynie na poszlakach i przypuszczeniach - skutkujące bezzasadnym przyznaniem udziałów w spółce (...) sp. z o.o. wnioskodawcy, wbrew jego woli;

2. naruszenie prawa materialnego tj. art. 212 k.c. poprzez jego niezastosowanie i zniesienie współwłasności udziałów spółki (...) sp. z o.o. w S., wbrew zasadom wynikającym z tego przepisu, a to wobec bezzasadnego przyznania tego składnika wnioskodawcy w sytuacji nie wyrażania przez niego na to zgody, co powodowało iż Sąd winien był rozważyć bądź przyznanie tego składnika uczestnikom postępowania bądź sprzedaż udziałów według przepisów kodeksu postępowania cywilnego

W oparciu o tak sformułowane zarzuty apelujący wniósł o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Żyrardowie celem przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości i pozostawienie temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Na rozprawie apelacyjnej apelujący zmienił swe stanowisko, wskazując, że wnosi o przyznanie składnika spadku opisanego w punkcie 1.b zaskarżonego postanowienia z uwzględnieniem przy rozliczeniu ewentualnej spłaty na rzecz uczestników faktu wyłożenia przez niego całej sumy na zakup tego mieszkania. Równocześnie wskazał jednak, że jeśli Sąd nie uzna za możliwe nieobciążania go spłatami, nie chce by prawo do lokalu mieszkalnego zostało mu przyznane.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna jedynie w części.

Sąd Rejonowy ustalił, że w skład spadku po M. P. wchodzi między innymi 200 udziałów w (...) Sp. z o.o. w S.. Niezależnie od tego, że ustalenie to nie jest oparte na wystarczającym materiale dowodowym, to i tak sposób rozstrzygnięcia o tym składniku majątkowym jest wadliwie. By móc ustalić, czy udziały spółki z o.o. wchodziły w skład spadku należy przede wszystkim znać umowę spółki. Zgodnie bowiem z art. 183 § 1 k.s.h. (i odpowiadającym mu poprzednio art. 183 k.h.) umowa spółki może ograniczyć lub wykluczyć wstąpienie do spółki spadkobierców na miejsce zmarłego wspólnika. W tym przypadku umowa spółki powinna określać warunki spłaty spadkobierców niewstępujących do spółki, pod rygorem bezskuteczności ograniczenia lub wyłączenia. Innymi słowy ograniczenie lub wyłączenie wstąpienia do spółki spadkobierców ma to znaczenie, że wyłącza stosowanie przepisów prawa spadkowego co do przejścia praw i obowiązków udziałowych. Wyłączenie wstąpienia spadkobierców dotyczy spadkobierców zarówno testamentowych i ustawowych oraz musi być całkowite, tj. odnosić się do wszystkich spadkobierców. Oznacza to wówczas, że udziały zmarłego wspólnika nie podlegają w ogóle dziedziczeniu. Sądowi nieznana jest treść umowy spółki (...) zawieszanej w 2005 r. przez spadkodawczynię. Gdyby jednak nawet uznać, że jej udziały wchodziły do spadku, to i tak niedopuszczalnym było dokonanie działu spadku co do tego składnika w sposób zaproponowany przez Sąd Rejonowy i przez apelującego wnioskodawcę. Jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy, przepisy prawa cywilnego materialnego o zniesieniu współwłasności, mające zastosowanie do działu spadku, przewidują trzy sposoby wyjścia ze współwłasności, z których najbardziej preferowanym przez ustawodawcę jest podział fizyczny rzeczy (art. 1035 k.c. i art. 211 k.c.). Jeśli natomiast rzecz nie daje się podzielić, gdyż byłoby to sprzeczne z przepisami ustawy lub ze społeczno-gospodarczym jej przeznaczeniem albo pociągałoby za sobą istotną jej zmianę lub znaczne zmniejszenie wartości, wówczas może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli, z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów k.p.c. (art. 1035 k.c. i art. 212 § 2 k.c.).

Konkretny jednak sposób zniesienia współwłasności rzeczy, zależy przede wszystkim od woli wszystkich jej współwłaścicieli. W stanie faktycznym tej sprawy, zarówno wnioskodawca, jak i uczestnicy postępowania nie wyrazili zgody na przyznanie im udziałów spółki. Sąd Rejonowy zignorował wyraźny brak zgody wnioskodawcy i przyznał mu udziały (...) Sp. z o.o. w S., zapominając, na co słusznie zwróciła uwagę apelacja, że w postępowaniu o dział spadku, sąd nie może wbrew woli uczestnika przyznać mu prawa majątkowego. Powody sprzeciwu uczestnika są przy tym prawnie irrelevantne (zobacz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2012 r. II CSK 187/12). W tej sytuacji jedynym teoretycznie możliwym wyjściem ze współwłasności byłaby sprzedaż udziałów w spółce w drodze licytacji publicznej. Jednakże w realiach niniejszej sprawy takie wyjście nie jest możliwe z uwagi na wzgląd na zasady współżycia społecznego. Zgodnie z niekwestionowanymi ustaleniami Sądu Rejonowego wartość tych udziałów jest zerowa. Co więcej z opinii biegłych wynika, że spółka jest poważnie zadłużona, a wartość długów znacznie przewyższa wartość jej aktywów. W związku z tym zarządzanie sprzedażą cywilnej udziałów spółki nie dość, że iluzoryczne, to mogłoby doprowadzić do pokrzywdzenia interesów wierzycieli spółki. Dlatego też wniosek w zakresie działu spadku udziałów (...) Sp. z o.o. w S. należało oddalić. Orzeczenie takie jest możliwe, na co wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 maja 1997 r. I CKU 55/97. Wprawdzie bowiem, oddalenie wniosku o dokonanie działu w zasadzie nie jest na gruncie obowiązujących przepisów możliwe, jednakże Sąd Najwyższy dopuszcza wyjątkowo taką możliwość, ale w grę wchodzić muszą sytuacje uniemożliwiające dokonanie zniesienia współwłasności w konkretnym

czasie. Odwołanie się przy tym w art. 5 k.c. następuje w sytuacjach szczególnych. W ocenie Sądu Okręgowego taki szczególny przypadek zachodzi w sprawie niniejszej.

W pozostałej części apelacja nie zasługuje na uwzględnienie. Odnośnie lokalu mieszkalnego opisanego w punkcie 1 b zaskarżonego postanowienia stanowisko wnioskodawcy było zmienne i niekonsekwentne. W początkowej fazie postępowania wnioskodawca wnosił o przyznanie mu tego lokalu na wyłączną własność, nie wykluczając spłaty na rzecz uczestników postępowania (wniosek k. 3 - 5, stanowisko z rozprawy z dnia 19.12.2013 r. k. 141). Dopiero dwa lata po wszczęciu postępowania wnioskodawca powołał się na przekazanie spadkodawczyni pieniędzy na zakup lokalu mieszkalnego i wniósł o uwzględnienie tego faktu przy rozliczeniu się spadkobierców, z powołaniem się na art. 5 k.c. Równocześnie jednak przekazanie pieniędzy uznawał za nakład ze swojego majątku osobistego na majątek spadkowy (pismo wnioskodawcy z dnia 25.03.2014 r. k. 215 – 218, stanowisko z rozprawy z dnia 28.08.2014 r. k. 309 - 311). Na rozprawie w dniu 2.06.2015 r. wnioskodawca zmienił swoje stanowisko nie zgłosił chęci przyznania mu lokalu mieszkalnego, wnosząc o zarządzenie jego sprzedaży stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego (k. 475 – 477). W apelacji wnioskodawca powrócił do koncepcji rozliczenia nakładów na spadek, w rozumieniu art. 686 k.p.c. w zw. z art. 618 k.p.c., by na rozprawie apelacyjnej ponownie zmienić zdanie. Jako ostatnie wnioskodawca zaprezentował koncepcję alternatywną i warunkową, wskazując, że wnosi o przyznanie składnika spadku opisanego w punkcie 1.b zaskarżonego postanowienia z uwzględnieniem przy rozliczeniu ewentualnej spłaty na rzecz uczestników faktu wyłożenia przez niego całej sumy na zakup tego mieszkania. Równocześnie oświadczył jednak, że jeśli Sąd nie uzna za możliwe nieobciążania go spłatami, nie chce by prawo do lokalu mieszkalnego zostało mu przyznane. Wobec warunkowego sformułowania swego ostatecznego żądania Sąd Okręgowy nie uznał, że wnioskodawca zmienił swój wniosek i zażądał przyznania mu prawa do lokalu mieszkalnego. Aktualnie pozostaje zatem żądanie sprzedaży tego składnika spadku, co Sąd Rejonowy prawidłowo uczynił. W sprawie niniejszej brak było równocześnie jakichkolwiek podstaw do uwzględnienia przy rozliczeniu uzyskanej ceny ze sprzedaży lokalu, okoliczności mogących wpłynąć na zmianę orzeczenia Sądu I instancji w tym zakresie. Wnioskodawca nie wykazał bowiem skutecznie, by przekazywał spadkodawczyni pieniądze na zakup lokalu mieszkalnego, w takich ramach prawnych, które obligowałyby Sąd do uwzględnienia tego przy dokonywania działu spadku. Jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy wnioskodawca nie wypowiedział się w żaden sposób o okolicznościach faktycznych towarzyszących ewentualnemu przekazaniu pieniędzy, a rzutujących na możliwość rozstrzygnięcia jaka była causa owego przesunięcia majątkowego, a tym samym jego podstawa prawna. Wnioskodawca, za pośrednictwem swego pełnomocnika, wskazał jedynie, że przekazanie pieniędzy nie było darowizną. Mogło zatem wynikać chociażby z umowy pożyczki. Tymczasem przepisy prawa materialnego zawierają uregulowania co do formy takich umów, a co za tym idzie ograniczenia dowodowe co do faktu dokonania czynności (art. 720 § 2 k.c. i art. 74 § 1 k.c.). Wnioskodawca nie był obecny na żadnym z 8 terminów rozprawy, nie został przesłuchany w charakterze strony, nie opisał w żaden sposób, a mógł chociażby w piśmie procesowym, okoliczności związanych z ewentualnym przekazaniem pieniędzy spadkodawczyni. Tym samym uniemożliwił skutecznie Sadowi Rejonowemu poczynienie ustaleń faktycznym w tym zakresie. Sąd I instancji nie mógł przy tym przeprowadzić dowodu z przesłuchania zawnioskowanego świadka K. K. nie narażając się na zarzut naruszenia art. 74 § 1 k.c. i art. 246 k.p.c.

Z podanych wyżej względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił częściowo zaskarżone postanowienie, orzekając o oddaleniu apelacji w pozostałym zakresie w oparciu o przepis art. 385 k.p.c.